

TÜRKİYE FUTBOL FEDERASYONU FUTBOL MÜSABAKA TALİMATI

MADDE 1 – AMAÇ

Bu Talimat, futbol müsabakalarının Uluslararası Futbol Oyun Kuralları'na göre gerçekleşmesi amacıyla düzenlenmiştir.

MADDE 2 – TANIMLAR

Bu talimattaki;

- a) TFF: Türkiye Futbol Federasyonu'nu,
- b) Kulüp: Futbol dalında faaliyeti bulunan mevzuata uygun olarak kurulmuş ve TFF tarafından tescil edilmiş dernekleri ve şirketleri,
- c) Sezon: 1 Temmuz – 30 Haziran tarihleri arasındaki süreyi, ifade eder.

MADDE 3 – FUTBOL MÜSABAKA MEVSİMİ

Futbol müsabaka mevsimi her yıl TFF tarafından tespit ve ilan edilir.

MADDE 4 – KULÜPLERİN UYGUNLUĞU

- (1) Müsabakalara katılacak kulüplerin TFF tarafından tescil edilmiş olmaları zorunludur.
- (2) TFF tüm resmi müsabakalara katılacak takımların niteliklerini ve yarışma kriterlerini müsabakalar başlamadan önce belirler. TFF, Kulüp Lisans ve Finansal Fair Play Talimatı doğrultusunda profesyonel kulüplere lisans ve yarışmalara katılma hakkı verebilir.
- (3) Kulüplerin, Milli Takımların alt yapısını oluşturmak ve kendi gelişim programlarını güçlendirmek amacıyla TFF tarafından belirlenecek esaslar çerçevesinde oluşturulacak gelişim liglerine katılımları ile ilgili hususlar, ilgili organizasyonun müsabaka statüsünde belirlenir. Kulüpler gelişim liglerine katılmaları halinde, her bir gelişim ligi yaş kategorisi organizasyonunda tek takım bulundurabilirler. Ayrıca kulüpler, belirli bir yaş kategorisinde düzenlenen farklı lig organizasyonlarından sadece birine katılabilirler.

MADDE 5 – MÜSABAKA ÇEŞİTLERİ

- (1) Futbol müsabakaları resmi ve özel müsabakalar olmak üzere ikiye ayrılır.
- (2) Resmi müsabakalar, ulusal ve uluslararası resmi müsabakalar olmak üzere ikiye ayrılır;
  - a) Ulusal resmi müsabakalar, TFF tarafından düzenlenen profesyonel lig, gençlik geliştirme ligleri, kupalar ve amatör takımlar arasındaki müsabakalardır.

b) Uluslararası resmi müsabakalar, FIFA ve UEFA tarafından düzenlenen veya bu kuruluşların iznine bağlı olarak kulüplerin yapacağı müsabakalardır.

(3) Özel müsabakalar resmi müsabakaların dışında kalan müsabakalardır. Özel müsabakalar, Ulusal ve Uluslararası Özel Müsabakalar olmak üzere ikiye ayrılır.

a) Ulusal özel müsabakalar, TFF'ye tescilli kulüplerin kendi aralarında ve Türkiye sınırları içerisinde yaptıkları müsabakalardır,

b) Uluslararası özel müsabakalar, ulusal özel müsabakaların dışında kalan özel müsabakalardır.

MADDE 6 – MÜSABAKALARIN DÜZENLENMESİ

(1) TFF'den izin alınmadan hiçbir müsabaka yapılamaz.

(2) Resmi müsabakalar TFF tarafından düzenlenir ve bu müsabakalara ait unvanlar TFF tarafından verilir.

(3) Özel müsabakalar hakkında Özel Müsabaka ve Turnuva Talimatı hükümleri uygulanır. TFF'ye tescilli kulüplerin yurtdışında özel müsabakalara katılabilmeleri için TFF'nin ve ilgili ülke federasyonunun izinlerini almaları gereklidir.

MADDE 7 – USULÜN BELİRLENMESİ

(1) TFF, resmi müsabakaların puan veya eleme usullerinden hangisine göre yapılacağını belirler.

(2) TFF, müsabakaların bir veya daha fazla devreler halinde yapılmasına karar verebilir.

MADDE 8 – LİGLER VE FİKSTÜR

(1) TFF, profesyonel ve amatör liglerin sayısını ve bu liglerin hangi takımlardan oluşacağını belirler.

(2) TFF, liglerde, gruplarda ve kupalarda yer alacak kulüplerin sayılarını artırabilir veya azaltabilir.

(3) TFF, gerek gördüğü hallerde, profesyonel ve amatör ligleri, kulüplerin güç dengelerini ve deplasman durumlarını göz önünde bulundurarak alt liglere ve gruplara ayırabilir.

(4) TFF, ligler arasındaki yükselme ve düşme esaslarını belirler.

(5) TFF, müsabaka statü ve fikstürlerini düzenler ve müsabakaların başlamasından önce resmi internet sitesi olan www.tff.org adresinde ilan eder.

(6) Amatör müsabakalarda fikstür TFF tarafından onaylandığı tarihte yürürlüğe girer.

MADDE 9 – PUAN USULÜ VE AVERAJ

(1) Takımların belirlenmiş bir fikstür gereğince birbirleriyle karşılaşarak kazandıkları puan durumlarına göre derecelendirilmelerine “Puan Usulü Sistemi” ismi verilir. Buna göre, yapılan müsabakalarda kazanan takıma 3 (üç), berabere kalan takımlara 1 (bir) puan verilir ve kaybeden takıma ise puan verilmez.

(2) “Müsabaka Statüleri”nde ve ilgili sezona ilişkin yayımlanan “Amatör Futbol Liglerinde Uygulanacak Esaslar”da aksi belirtilmediği sürece aşağıdaki sistem uygulanır:

Puan usulü ile yapılan müsabakalar sonunda en fazla puan kazanan takım birinci, ondan sonra gelen ikinci ve devamı olarak sıralanır. Puanların eşitliği halinde aşağıda belirlenen sistem uygulanır.

a) Aynı puana sahip takım sayısı iki ise;

- I. Önce bu iki takımın kendi aralarında oynadıkları müsabakalardaki puan üstünlüğüne bakılır,
- II. Kendi aralarındaki müsabakalarda puan eşitliği varsa bu müsabakalardaki gol averajına bakılır. (Bu müsabakalarda atılan gollerde eşitlik varsa, deplasmanda fazla gol atan takım üstün sayılmaz.)
- III. Kendi aralarındaki müsabakalarda puan ve gol eşitliği devam ediyorsa, genel puantajdaki gol averajına bakılır.
- IV. Takımların gol averajları da eşit ise daha fazla gol atmış olan takım üstün sayılır.
- V. Yukarıdaki bu şartlara rağmen eşitlik devam ediyorsa hükmen yenilgisi olmayan takım üstün sayılır.
- VI. Bütün bu şartlara rağmen eşitliğin devam etmesi halinde belirtilen esaslara göre ilgili takımlar arasında yapılacak tek maçlı eleme usulü uygulanacak bir müsabaka neticesinde kazanan takım üstün sayılarak nihai sonuç alınır.

b) Aynı puana sahip takım sayısı üç veya daha fazla ise;

- I. Bu takımların birbirleriyle oynadıkları müsabaka sonuçlarına göre yapılan puan cetveli ile kesin sonuç belirlenir. (Puan cetvelinde eşit puanlı iki veya daha fazla takım arasında oynanan müsabaka sonuçlarına tekrar bakılmaz.)
- II. Önce bu puan cetvelinde takımlar arasında puan üstünlüğüne bakılır.
- III. Puan cetvelinde puan eşitliği varsa I. bentte belirtilen puan cetvelindeki gol averajına bakılır. (Bu müsabakalarda atılan gollerde eşitlik varsa, deplasmanda fazla gol atan takım üstün sayılmaz.)
- IV. Gol averajı da eşit ise daha fazla gol atan takıma bakılır.

- V. Bütün bu şartlara rağmen takımların puanları ile attıkları ve yedikleri gol sayıları eşit ise genel puan cetvelindeki averaja bakılır.
- VI. Genel puan cetvelindeki averajlar eşit ise daha fazla gol atmış olan takım üstün sayılır.
- VII. Yukarıdaki bu şartlara rağmen eşitlik devam ediyorsa hükmen yenilgisi olmayan takım üstün sayılır.
- VIII. Bütün bu şartlara rağmen eşitliğin devam etmesi halinde TFF tarafından belirtilen esaslara göre ilgili takımlar arasında yapılacak müsabaka(lar) neticesinde kazanan takım üstün sayılarak nihai sonuç alınır.
- (3) TFF gerekli gördüğü hallerde, gol averajını uygulamamaya veya başka bir şekilde uygulamaya karar verebilir.

MADDE 10 – ELEME USULÜ

- (1) Eleme usulü, yenilenlerin elendiği ve yenenlerin birbirleriyle karşılaşması suretiyle en son galibin belirlendiği sistemdir.
- (2) TFF, müsabakaların tek veya çift maç eleme usulü üzerinden oynanmasına karar vermeye veya başka bir sisteme göre eşleştirme yapmaya yetkilidir.
- (3) İlgili müsabaka statüsünde ayrıca düzenlenmediği takdirde, eleme usulüne göre oynanacak olan müsabakaların normal süresinin beraberlikle sonuçlanması halinde, müsabaka 15'er dakikalık iki devre halinde uzatılır. Uzatma süreleri sonunda da beraberlik bozulmazsa kazanan, penaltı vuruşları sonucunda belirlenir.

MADDE 11 – MÜSABAKALARIN GÜN VE SAATLERİNİN BELİRLENMESİ

- (1) TFF;
- a) Oynanacak her türlü müsabakanın yapılacağı saha, gün ve saati belirlemeye ve ilan etmeye,
- b) Müsabakanın başlama saatinden iki saat öncesine kadar elverişsiz hava koşulları sebebiyle müsabakanın ileri bir tarihe ertelenmesine karar vermeye,
- c) İleri bir tarihe ertelenen müsabakanın oynanacağı saha, gün ve saati belirlemeye ve ilan etmeye,
- ç) Elverişsiz hava koşullarından ve hakem kararlarından doğan ertelemeler dışında, gerek gördüğü takdirde müsabakayı erteleyerek, müsabakanın oynanacağı saha, gün ve saati yeniden belirlemeye ve ilan etmeye,
- d) Resmi ve özel milli müsabakalar sebebi ile ertelenen diğer resmi müsabakaları, uygun görülecek tarih ve yerlerde oynatmaya,

yetkilidir.

(2) Kulüpler ve kişiler ilgili organizasyonun müsabaka statülerinde belirlenen zaman çizelgelerine uymakla yükümlüdürler.

MADDE 12 – MÜSABAKA KIYAFETLERİ

(1) Müsabaka organizasyonu dahilindeki kişiler, Sportif Ekipman Talimatı'nda belirlenen esaslara göre müsabakalara katılmak zorundadırlar.

(2) Futbolcular ödül seremonilerine müsabaka esnasında giydikleri forma setleriyle ve diğer kişiler ise müsabaka esnasında üzerlerinde yer alan kıyafetle katılmak zorundadırlar.

MADDE 13 – FUTBOLCULARIN UYGUNLUĞU

(1) TFF, müsabakalarda yer alacak futbolcuların kriter, yaş ve statülerini her sezon başında belirler ve ilan eder.

(2) TFF, takımların kadrolarında yabancı futbolcuların bulunmasına izin verebilir.

(3) TFF, her sezon başında müsabakalarda yer alacak amatör veya profesyonel yabancı futbolcu sayısını belirler ve ilan eder.

(4) Müsabakaya girecek futbolcunun, temsil edeceği kulüp adına o sezon için tescil, vize işlemlerini yaptırmış ve lisansını almış ve herhangi bir sebeple müsabakaya girmekten men edilmemiş olması zorunludur.

MADDE 14 – MÜSABAKA KADROLARI

(1) Bir takım 9 (dokuz) futbolcudan daha az bir kadro ile müsabakaya başlayamaz.

(2) Müsabaka başlamadan önce, müsabakada yer alacak biri kaleci olmak üzere 11 (onbir) futbolcu ve lig statülerinde aksi belirtilmediği sürece en fazla 7 (yedi) yedek futbolcunun bulunduğu müsabaka isim listesinin imzalanarak hakeme ibraz edilmesi zorunludur.

(3) Müsabaka isim listeleri imzalanıp onaylandıktan sonra en geç müsabaka başlayana kadar aşağıdaki haller haricinde isim listesinde değişiklik yapılamaz.

- a) İlk 11 de yazılı olan futbolculardan herhangi biri beklenmeyen bir hastalık veya sakatlıktan dolayı oyuna çıkamaz ise yedek oyunculardan herhangi biri ile yer değiştirebilir. İlk 11'e giren yedek oyuncu yerine isim listesinde olmayan başka bir oyuncu alınır. Oyuncu değişiklik sayısında herhangi bir düşüş yapılmaz. Oyun içerisinde 3 oyuncu değişiklik hakkı bulunur.
- b) İsim listesindeki yedek oyunculardan herhangi birinin beklenmeyen hastalık veya sakatlık dolayısıyla oyuna giremeyecek durumda olması halinde, bu oyuncu yerine isim listesinde olmayan ilgili lig statüsüne uygun olarak başka bir oyuncu müsabaka isim listesine yazılabilir.
- c) İsim listesindeki kalecilerden tamamının sakatlık dolayısıyla oynayamayacak olması durumunda, isim listesinde bulunmayan oyuncular ile yer değiştirilebilir.

Kulüp bu değişikliklerin sebebini, TFF tarafından istenmesi durumunda tıbbi raporlar ile ispat etmek zorundadır.

(4) İlgili müsabaka statüsünde aksi belirtilmediği takdirde, müsabaka isim listesini sahaya girebilecek yönetici, bu olmadığı takdirde teknik sorumlu, yoksa antrenör veya 18 yaşını doldurmuş olması kaydıyla takım kaptanı müsabaka isim listesini imzalayabilir.

(5) Müsabakadan önce ibraz edilen müsabaka isim listeleri ve futbolcu lisansları rakip takımlar tarafından incelenir ve uygunlukları 4. fıkrada belirtilen kişiler tarafından imzalanarak kabul edilir. Müsabaka isim listesi veya lisanslara yönelik itiraz varsa, liste üzerinde yazı ile belirtilir ve karşı tarafa okutularak imzalatılır.

(6) Müsabaka isim listesinde 11 (Onbir) futbolcu yazılmasına rağmen en az 9 futbolcu ile müsabakaya başlanması halinde, müsabaka isim listesinde ismi yazılı futbolculardan eksik olanlar sonradan gelerek müsabakaya dahil olabilirler.

(7) Futbolcular U21 ve gelişim ligleri dışında yalnız kendi kategorilerindeki müsabakalara katılabilirler.

(8) Diğer hususlarda Uluslararası Futbol Oyun Kuralları geçerlidir.

MADDE 15 – OYUNCULARIN DEĞİŞTİRİLMELERİ VE İHRAÇLARI

(1) Oyuncu değişiklikleri ve ihraçlar IFAB tarafından çıkarılan Uluslararası Futbol Oyun Kuralları'na uygun olarak yapılır.

(2) İlgili müsabaka statüsünde ayrıca düzenlenmediği takdirde resmi müsabakalarda 3 oyuncu değişikliği yapılabilir. Eleme usulüne göre oynanan müsabakalarda uzatma devreleri oynanması halinde, takımlar uzatma devrelerinde ilave 1 oyuncu (Oyuncu değişiklik hakkının tamamının kullanılmış olup olmadığına bakılmaksızın) değişikliği yapabilirler.

(3) Resmi ve özel müsabakalarda Uluslararası Futbol Oyun Kuralları'na uygun olarak oyuncu değişikliği sayısının değiştirilmesine TFF tarafından karar verilebilir.

MADDE 16 – SEYİRCİLERİN MÜSABAKALARA GİRİŞLERİ

(1) Seyirciler, elektronik bilet, TFF'ye bildirilmiş olan basılı bilet veya kombine biletle müsabakalara girerler.

(2) Bunların dışındaki bir belge ile müsabakalara seyirci alınamaz.

MADDE 17 – MÜSABAKALARIN ERTELENMESİ

(1) Müsabakalar, belirlenen sahalarda ve ilan edilen saatlerde başlamak zorundadır.

(2) TFF, elverişsiz hava koşulları dışında ancak zorlayıcı sebeplerle müsabakayı başka bir güne erteleyebilir.

(3) Elverişsiz hava ve stadyum şartları nedeni ile müsabakanın ertelenmesi halinde, TFF tespit edeceği başka bir stadyumda müsabakanın oynanmasına re'sen karar verebilir.

(4) Kulüpler, müsabakalarını oynayacakları stadyumu ve oyun alanını, elverişsiz hava şartları da dahil olmak üzere müsabakanın tayin ve tespit edilen tarihte oynanması için hazır hale getirmek zorundadırlar.

(5) Hakem, elverişsiz hava koşulları sebebiyle müsabaka başlama saatinden iki saat veya daha az bir süre kaldıktan sonra müsabakayı erteleyebilir.

(6) Ertelemeyi gerektiren zorunlu sebeplerin bulunup bulunmadığının takdiri müsabakanın hakemine aittir.

(7) Elverişsiz hava koşulları nedeni ile gününde oynanmayan veya yarıda kalan müsabakalar TFF tarafından ayrı bir karar alınmamış ise ertesi gün aynı yer ve saatte oynanır. Elverişsiz hava şartları nedeni ile ertesi gün de oynanmayan müsabakaların ne zaman oynanacağına TFF tarafından karar verilir

(8) Takımların anlaşmaları, müsabakanın ertelenmesine sebep olarak gösterilemez.

(9) Kulüplerin, futbolcularının toplu zehirlenmeleri gerekçesiyle müsabakalarının ertelenmesine ilişkin talepleri TFF tarafından karara bağlanır.

MADDE 18 – MÜSABAKANIN ERTELENMESİNİN SONUÇLARI

(1) Erteleme müsabakalarına, yalnızca ertelenen müsabakanın oynanması gereken tarihte kulüplerde tescilli olan futbolcular katılabilir.

(2) Ertelenen müsabakanın oynanması gereken tarihte cezalı veya idari tedbirli olup da, erteleme müsabakasının oynanacağı tarihte cezası infaz edilmiş olan kişiler, erteleme müsabakasına katılabilirler.

(3) Ertelenen müsabakanın, oynanması gereken tarihte müsabakaya katılmaya hakkı olan kişiler, erteleme müsabakası tarihinde cezalı veya idari tedbirli ise erteleme müsabakasına katılamazlar.

MADDE 19 – GÜVENLİK NEDENİYLE MÜSABAKALARIN TAMAMLANAMAMASI

(1) Müsabaka hakemi;

a) Müsabakanın, kulübün futbolcusu, yöneticisi, teknik adamları ile diğer kişilerin ayrı ayrı veya birlikte hakeme veya rakip takım futbolcu ve mensuplarına fiili eylemde bulunmaları, kavgaya veya saha olaylarına sebebiyet vermeleri ve bu eylemleri dolayısıyla müsabakanın oynanamaması veya müsabakaya devam edilmesi olanağının kalmaması,

b) Seyircilerin, stadyum düzen veya disiplini ya da müsabakanın olağan akışı içinde oynanmasına veya güvenliğinin sağlanmasına ilişkin kuralları bireysel veya toplu bir biçimde ihlal etmeleri sonucunda müsabakanın oynanması veya müsabakaya devam edilmesi olanağının kalmaması,

hallerinde müsabakayı tatil ettiğini ilan eder.

(2) Ayrıca, müsabaka hakemi kulüp yöneticilerinin, kendilerine yeşil zemin içinde veya dışında sportmenliğe aykırı harekette, kişilik haklarına saldırıda, hakarete, tehditte bulunmaları, tükürmeleri veya benzeri eylemlerde bulunmaları halinde müsabakayı tatil ettiğini ilan edebilir.

(3) Bu hallerde TFF Yönetim Kurulu, ihlali gerçekleştiren takımlardan birinin veya her ikisinin hükmen yenik sayılmasına karar verebilir. TFF Yönetim Kurulu, müsabaka hakemine yönelik fiili eylem nedeniyle müsabakanın yarıda kalmasına sebebiyet veren futbolcu, yönetici veya görevlilerin mensubu olduğu kulübe lig usulüne göre düzenlenen müsabakalarda 3 puandan 6 puana kadar puan silme cezası için Disiplin Kurulu'na sevkine karar verir. Diğer hallerde, disiplin kurulları eylemlerin ağırlığına göre galibiyet halinde verilen puan kadar puan tenziline karar verebilirler.

(4) Müsabaka eleme usulüne göre düzenlenmişse, TFF Yönetim Kurulu, hükmen mağlubiyet kararıyla beraber takımın o sezon için bu müsabakalardan ihracına karar verir. Bu durumda disiplin kurulu, eylemin ağırlığına göre ilgili takımın ertesi sezon aynı mahiyetteki müsabakalardan ihracına karar verebilir. Play-Off sisteminde oynanan müsabakalarda ertesi sezon aynı mahiyetteki müsabakalardan ihraç kararı verilemez.

(5) TFF Yönetim Kurulu, 1. ve 2. fıkralarda öngörülen tüm durumlarla ilgili olarak karar verirken, müsabakanın hakemlerinin, gözlemcilerinin, temsilcilerinin, Merkez Hakem Kurulu ve Temsilciler Kurulu Üyelerinin, Disiplin Müfettişlerinin ve ilgililerin raporlarını ve her türlü delili göz önünde bulundurur.

(6) TFF Yönetim Kurulu, yaptığı değerlendirmede, müsabakanın tatil kararını uygun görmediği takdirde, müsabakanın başka bir günde yarıda kaldığı andaki şartlarla tamamlanmasına, tekrarlanmasına veya yarıda kaldığı andaki sonucu ile tescil olunmasına karar verebilir.

(7) Bu maddede belirtilen sebeplerle aynı sezonda ikinci kez müsabakanın tamamlanamamasına sebebiyet veren takımlar hakkında disiplin kurulunca ayrıca galibiyet halinde verilen puan kadar puan tenziline karar verilir. Bununla birlikte, futbolcu, yönetici veya görevlilerin müsabaka hakemine yönelik fiili eylemi nedeniyle aynı sezonda ikinci kez müsabakanın yarıda kalmasına sebebiyet verilmesi halinde, bu kişilerin mensubu olduğu kulüp ligden ihraç edilerek bir alt lige düşürülür.

(8) Bu maddede belirtilen sebeplerle aynı sezonda üçüncü kez müsabakanın tamamlanamamasına sebebiyet veren takımlara TFF Yönetim Kurulu tarafından o müsabaka ile ilgili olarak hükmen mağlubiyet kararı verilir. Ayrıca söz konusu takım disiplin kurulu kararıyla bulunduğu sezonda müsabakalardan ihraç edilerek, bir alt lige düşürülür ve bu takımla müsabakası olan takımlar müsabaka yapmaksızın hükmen galip sayılırlar. Disiplin Kurulu ayrıca bu durumda olan takımların takip eden sezonda da müsabakalardan ihracına karar verebilir. Alt lig bulunmaması halinde ilgili takımın bir sezon süresince ligden ihracına karar verilir.

(9) Disiplin Kurulu'nun bu madde kapsamında puan tenzili veya ihraç cezası vermiş olması saha olayları nedeniyle Futbol Disiplin Talimatı uyarınca saha kapatma ve seyircisiz oynama cezası başta olmak üzere, diğer cezaların da verilmesine engel teşkil etmez.

MADDE 20 – DİĞER NEDENLERLE MÜSABAKANIN TAMAMLANAMAMASI

(1) TFF, 19. maddede belirtilen hallerin dışında ortaya çıkan zorlayıcı sebepler dolayısıyla müsabakanın yarıda kalması halinde ise yarıda kalan müsabakanın başka bir günde yarım kaldığı andaki şartlarla tamamlanmasına, yeniden oynanmasına veya müsabakanın yarıda kaldığı andaki sonucu ile tescil edilmesine karar verir.

(2) Müsabakanın başka bir gün yarım kaldığı andaki şartlarla tamamlanmasına veya yeniden oynanmasına karar verildiği takdirde, kişilerin müsabakada yer alma uygunluğu açısından bu talimatın 18. maddesinde yer alan hükümler kıyasen uygulanır.

MADDE 21 – MÜSABAKALARIN GÜVENLİK NEDENİYLE ERTELENMESİ ve YERLERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ

(1) TFF Yönetim Kurulu, bu talimatın 19. maddesinde öngörülen hallerde, olaylara ve fiillere sebebiyet veren kulüplerin, kendi ili dahilinde yapacakları müsabakaları başka bir ilde oynatılmasına ve olayların meydana geldiği futbol sahalarının geçici bir süreyle müsabakalara kapatılmasına veya müsabakaların seyircisiz oynatılmasına tedbiren karar verebilir.

(2) TFF Yönetim Kurulu, müsabaka güvenliğinin yerel idareler tarafından sağlanamadığına, sağlanamayacağına veya seyirciler tarafından bozulduğuna kanaat getirdiği illerde müsabakaları oynatmamaya ve bu illerde oynanması gereken müsabakaların bir kısmını veya tamamını tedbiren başka bir ilde oynatmaya yetkilidir.

(3) Misafir takımın seyircilerinin, müsabakanın yapılacağı yerde güvenliği bozduklarına TFF tarafından kanaat getirilir ise söz konusu kulübün deplasmanda yapacağı müsabakalarda seyircilerinin stadyuma girişleri engellenebilir.

(4) Tedbir niteliğinde verilen ve uygulanan bu kararlar, Disiplin Kurulları tarafından verilen saha kapatma veya seyircisiz oynama cezalarından mahsup edilemez.

MADDE 22 – HÜKMEN YENİK SAYILMALAR

Hükmen yenik sayılmayı gerektiren durumlar aşağıdaki gibidir;

a) Müsabakanın ilan edildiği sahaya belirlenen saatte 9 (dokuz) kişiden az bir kadro ile çıkmak ya da müsabaka esnasında herhangi bir sebeple takımın sahadaki futbolcu sayısının 6 (altı) kişiye inmesi (Bu durumda müsabakaya devam edilmez.),

b) Kulübe tescilli olmayan veya o sezon için vizesi yapılmamış futbolcu oynatılması,

c) Futbolcu lisanslarının aslı ya da TFF kayıtlarına uygun suretlerinin veya müsabaka isim listesinin hakeme ibraz edilmemesi sebebiyle müsabakanın oynanamaması,

ç) Futbolcuların, lisans kontrolünden sonra, hakemin futbolcuları tanımamasından faydalanarak başka bir kişiyle değiştirilmesi,

- d) Müsabaka isim listesinde, yabancı uyruklu futbolcuların veya oyuncu uygunluğu taşımayan futbolcuların TFF tarafından belirlenmiş sayıdan fazla olması veya müsabaka esnasında bu sayıların aşılması,
- e) Statü ve talimatlarla izin verilen haller dışında, profesyonel lig ve kupa müsabakalarında amatör futbolcunun oynatılması,
- f) Herhangi bir sebeple cezalı veya idari tedbirli olan futbolcu veya futbolcuların oynatılması,
- g) Futbolcunun kendisine ait olmayan lisansı kullanması, kullanılan lisansın sahte olması veya lisans üzerinde tahrifat yapılması,
- ğ) TFF'nin, müsabakalar için çıkardığı düzenleme hükümlerinin müsabaka sonucuna etki edecek şekilde ihlal edilmesi,
- h) Ertelenen müsabakalarda oynama hakkı bulunmayan futbolcunun oynatılması,
- ı) Profesyonel futbolcular ile askeri güçlerde bulunan futbolcular hariç, silah altında bulunan futbolcu oynatılması.

MADDE 23 – HÜKMEN MAĞLUBİYET SÜRECİNDE UYGULANACAK USUL ve SONUÇLARI

(1) Bu talimatın 22. maddesinde yer alan “b”, “ç”, “d”, “e”, “f”, “g”, “ğ”, “h”, “ı”, bentlerinde yazılı nedenlerden dolayı müsabakayı takip eden 7 (yedi) gün içinde delilleriyle birlikte itiraz edilebilir. Delile dayanmayan ve itiraz harcı yatırılmayan itirazlar incelenmez.

Ayrıca profesyonel lig ve kupa müsabakalarında yukarıda belirtilen nedenlerin o kademe veya kategorideki müsabakaların sonuçları tescil edilinceye kadar, Amatör Lig müsabakalarında ise müsabakayı takip eden 7 (yedi) gün içinde herhangi bir usulle tespit edilmesi halinde 22. madde hükümleri uygulanır.

(2) Bu talimatın 19. maddesi kapsamında verilecek hükmen mağlubiyet kararlarını vermeye münhasıran TFF Yönetim Kurulu yetkilidir.

(3) Bu talimatın 19. maddesi kapsamı dışında kalan hükmen mağlubiyet kararlarını vermeye Disiplin Kurulları yetkilidir.

(4) Hükmen yenik sayılma halinde galip gelen takım lehine 3 gol verilir. Hükmen yenik sayılan takım, gol atmış olsa dahi hiçbir golü geçerli kabul edilmez. Hükmen galip gelen takımın üçten fazla attığı goller geçerli olarak kabul edilir.

(5) Gerek TFF Yönetim Kurulu'nun verdiği ve gerekse Disiplin Kurulları'nın verdiği kararlara karşı, kararın tebliğinden itibaren 7 gün içerisinde itiraz harç makbuzu ile birlikte Tahkim Kurulu'na başvurulabilir.

MADDE 24 - PUAN SİLİNMESİ, LİGDEN ÇIKARILMA ve ALT KÜMEYE İNDİRME

(1) Aşağıdaki hallerde puan tenzili yapılır, takım lig dışı bırakılır ve bir alt kümeye indirilir:

a) Bir sezon boyunca müsabaka kıyafeti ile belirlenen ve ilan olunan saatte sahaya gelmeyen, müsabaka sahasına gelmekle beraber müsabakaya çıkmayan veya başlamış bir müsabakayı terk eden takım hakkında hükmen mağlubiyet kararı verilmekle beraber ayrıca mevcut puanlarından galibiyet halinde verilen puan kadar puan silinir. Böyle durumlarda ilgili kulüp, hakemlerin masrafları ile diğer masrafları ve karşı takımın zararlarını karşılamak üzere TFF tarafından takdir edilecek tazminatı ödemek zorundadır.

Bir sezon boyunca ikinci defa müsabakaya gelmeyen, müsabaka sahasına gelmekle beraber müsabakaya çıkmayan veya müsabakayı terk eden takım hakkında hükmen mağlubiyet kararı verilmekle beraber, bu takım ligden çıkarılarak bir alt lige düşürülür ve bu müsabaka tarihinden itibaren bu takımla müsabakası olan diğer takımlar müsabakaları oynamaksızın hükmen galip gelmiş sayılırlar.

Gelişim liglerinde mücadele eden takımlarının müsabakalarında bu hüküm uygulanmaz, TFF tarafından tespit edilecek esaslara göre işlem yapılır.

Ligden çıkarılarak alt lige düşürülen takım sayısı, o ligden aldığı derece nedeni ile düşecek takım sayısı kadar veya daha fazla ise ayrıca sezon sonundaki puan sıralamasına göre düşme uygulanmaz, daha az sayıda ise eksik kalan takım sayısı kadar puan sıralamasına göre alt lige düşürülür.

b) Bir müsabakada hakem tarafından sahadan çıkarılmak istenen futbolcu, teknik sorumlu veya diğer akredite kişiler, sahayı terk etmez ise hakem, çıkarma kararını takım kaptanına bildirir. Buna rağmen çıkarılmak istenen kişi sahadan çıkmadığı takdirde, takım kaptanına son bir ihtarda bulunur ve sonuç alınmazsa müsabakayı tatil eder.

Müsabakanın tatil edilmesi halinde hükmen mağlubiyet kararı verilmekle beraber ayrıca takımın, galibiyet halinde verilen puan kadar puanı tenzil edilir.

Bu ihlalin teşebbüs aşamasında kalması halinde futbolcuların veya teknik sorumluların tescilli olduğu veya diğer akredite kişilerin mensubu olduğu kulüplere disiplin talimatında yer alan bir alt lige düşürme ve puan tenzili dışındaki yaptırımlar uygulanabilir.

c) Müsabaka sonucunu etkilemeye yönelik eylemler, iki takımın futbolcuları tarafından yapılmışsa, her iki takım hükmen yenik sayılmakla beraber, ayrıca galibiyet halinde verilen puanın iki katı kadar puanı silinir. Eğer anılan eylemler yalnız bir takım futbolcuları tarafından meydana getirilmişse futbolcuların tescilli olduğu takım hükmen yenik sayılmakla beraber, ayrıca galibiyet halinde verilen puanın iki katı kadar puanı silinir.

Puanları tenzil edilen takımların puanı bulunmuyorsa, takımlar eksi puanla devam ederler.

Bu ihlalin teşebbüs aşamasında kalması halinde futbolcuların tescilli olduğu kulüplere disiplin talimatında yer alan bir alt lige düşürme ve puan indirme dışındaki yaptırımlar uygulanabilir.

ç) Bu talimatın 21. maddesinin 2. fıkrasında belirtildiği şekilde sahalarda içinde veya dışında kendi seyircileri tarafından herhangi bir bölgenin emniyet ve güvenliğini, hakemlerin, futbolcuların, idareci ve görevlilerin veya müsabakayı izleyen diğer kişilerin can güvenliğini zedeleyecek derecede ciddi olaylar meydana gelmesi halinde, anılan maddede yer alan yaptırımlara ek olarak; bir sezonda olayları meydana getiren taraftarların mensubu olduğu kulübe ilk ihlalde hükmen mağlubiyet kararı verilebilir. Aynı ihlalin bir sezonda ikinci defa meydana gelmesi halinde hükmen mağlubiyet kararı verilebilir. Bu yaptırımın uygulanması halinde ayrıca mevcut puanlarından galibiyet halinde verilen puan kadar puan silinir.

Aynı ihlalin bir sezonda üçüncü kez meydana getirilmesi halinde, ikinci ihlalin yaptırımlarına ek olarak, takımın sezon sonuna kadar yapacağı müsabakaların iptal edilmesine ve devam eden sezonda da bir alt lige indirilmelerine veya alt lig bulunmaması halinde bir sezon süreyle lige alınmamasına karar verilebilir.

(2) Bu madde hükümleri çerçevesinde karar vermeye Disiplin Kurulları yetkilidir. Disiplin Kurulları'nın verdiği kararlara karşı, kararın tebliğinden itibaren 7 gün içerisinde itiraz harç makbuzu ile birlikte Tahkim Kurulu'na başvurulabilir.

MADDE 25 – MÜSABAKA SONUCUNU ETKİLEME

(1) Müsabakanın sonucunu hukuka veya spor ahlakına aykırı şekilde etkilemek yasaktır. Teşvik primi verilmesi de bu kapsamdadır.

(2) Kulüpler hakkındaki müsabaka sonucunu etkileme iddialarını inceleme ve gerekli araştırmayı yapma yetkisi Etik Kurulu'na ve Disiplin Kurulu'na aittir.

(3) Etik Kurulu, hazırlayacağı raporu TFF Yönetim Kurulu'na iletilmek üzere TFF Başkanlığına sunar. TFF Yönetim Kurulu, Etik Kurulu raporunu değerlendirir ve gerek gördüğü takdirde kulüp hakkında disiplin yargılaması yapılması amacıyla ilgili kulübün Disiplin Kuruluna sevkine karar verir. Disiplin Kurulu, rapora ve sair delillere dayanarak vicdani kanaatine göre karar verir.

(4) Söz konusu ihlalleri gerçekleştirdiği tespit edilen kulüpler hakkında Futbol Disiplin Talimatı'nın 56. maddesi uygulanır.

MADDE 26 – MÜSABAKA SONUÇLARININ TESCİLİ

(1) TFF tarafından düzenlenen veya izin verilen müsabakaların sonuçları, TFF tarafından tescil edilmeden geçerli sayılmaz.

(2) Uluslararası Futbol Oyun Kuralları'nın öngördüğü süreç içerisinde tamamlanmış müsabakaların sonuçları, hakem raporları ile tespit edilir.

(3) TFF, Uluslararası Futbol Oyun Kuralları'nın öngördüğü süreç içerisinde herhangi bir nedenle tamamlanamayan müsabakaların sonuçlarını, müsabaka görevlilerinin raporlarına ve gerektiğinde yapılacak araştırmaya göre karara bağlar ve ilan eder.

(4) Müsabaka sonucunu etkileme eylemi, müsabakanın sonucunun tescilinden sonra anlaşılrsa dahi tescil iptal edilir. Tescilin iptali, kulüplere herhangi bir tazminat ve sair talep hakkı vermez.

MADDE 27 – MÜSABAKA HAKEMLERİ

(1) Profesyonel lig müsabakalarında, hakem, iki yardımcı hakem ve bir dördüncü hakem görevlendirilir.

(2) Amatör ve özel müsabakalarda ise hakem ve iki yardımcı Hakem görevlendirilir. Merkez Hakem Kurulu, Bölge Hakem Kurulları ve İl Hakem Kurulları gerekli gördüğü takdirde bu müsabakalara bir dördüncü hakem de görevlendirebilir.

(3) Hakemlerin görevlendirilmesi Merkez Hakem Kurulu Talimatı gereğince yapılır. Müsabakalar için Hakem, Yardımcı Hakem ve 4. Hakem olarak görevlendirilen kişiler Merkez Hakem Kurulu'nun talimatlarının gerektirdiği saatte müsabaka yerinde bulunmak zorundadır. Herhangi bir mazeret nedeniyle;

a) Hakem müsabaka saatinde gelmediği veya müsabaka esnasında sakatlanarak oyunu terk etmek zorunda kaldığı takdirde, Merkez Hakem Kurulu'nun o sezon için uygulama talimatı gereği, 4. hakem veya kıdemli yardımcı hakem, hakemin yerine görev yapar.

Kıdemli yardımcı hakemin kim olduğunu belirlemek için klasmanına bakılır. Aynı klasmanda iseler o klasmandaki kıdemine, kıdemleri de aynı ise lisans numaralarına bakılarak küçük olan numaralı hakem kıdemli yardımcı hakem tayin edilir.

b) Müsabaka başlamadan önce hakem yerine geçen 4. hakem veya kıdemli yardımcı hakemin yerine Merkez Hakem Kurulu Talimatları gereği yeni bir 4. hakem veya yardımcı hakem atanabilir. 4. hakemin görevlendirilmiş olduğu müsabakalarda bu tür durumlarla karşılaşıldığında müsabaka 4. hakemsiz oynatılabilir.

c) Müsabaka başladıktan sonra bir yardımcı hakemin herhangi bir nedenle müsabakaya devam edememesi halinde varsa 4. hakem veya yedek yardımcı hakem göreve devam eder. 4. hakemin görevlendirilmediği müsabakalarda böyle bir durumla karşılaşırsa ve o anda görevlendirilecek yeni bir yardımcı hakem bulunamaz ise müsabakaya bir yardımcı hakemle devam edilir.

ç) Müsabaka başlamadan önce herhangi bir nedenden dolayı bir hakem ve iki yardımcı hakemden oluşan hakem üçlüsü teşkil edilemediği takdirde müsabakaya başlanmaz.

d) Merkez Hakem Kurulu'nun önerisi ve TFF'nin onayı ile bazı müsabakalar tek hakem ile veya tek hakem ve yardımcı hakem görevi yapacak olan o sezon vizesini yaptırmış olan 2 tarafsız lisanslı futbolcu ile oynatılabilir.

(4) Müsabakalarda görevlendirilen VAR, AVAR veya Tekrar Gösterim Operatörünün müsabaka başlamadan önce veya başladıktan sonra herhangi bir nedenle görevine devam edememesi halinde, başka bir VAR, AVAR veya Tekrar Gösterim Operatörü ile değiştirilebilir.

(5) VAR veya Tekrar Gösterim Operatörünün yerine başka bir VAR veya Tekrar Gösterim Operatörünün görevlendirilememesi halinde; müsabakaya VAR sistemi kullanılmadan başlanır veya müsabaka başlamışsa VAR sistemi kullanılmadan devam eder.

(6) Yalnızca bir AVAR'ın görevlendirildiği müsabakalarda, AVAR'ın görevini yerine getirememesi ve yerine başka bir AVAR'ın görevlendirilememesi halinde, her iki takımın müsabakanın sadece VAR ve Tekrar Gösterim Operatörü ile oynanabileceği veya devam edebileceği hususunda yazılı olarak anlaşmaları durumunda müsabaka AVAR olmaksızın VAR sistemi kullanılarak oynanır veya müsabaka başlamışsa VAR sistemi kullanılarak devam eder. Takımların bu hususta anlaşamaması halinde ise müsabakaya VAR sistemi kullanılmadan başlanır veya müsabaka başlamışsa VAR sistemi kullanılmadan devam eder.

MADDE 28 - HAKEMLERİN YETKİLERİ

(1) Hakemler görevlerini Uluslararası Futbol Oyun Kuralları'na ve Merkez Hakem Kurulu'nun çıkarmış olduğu Hakem, Yardımcı Hakem ve Dördüncü Hakem El Kitabı'na uygun olarak yaparlar. Ancak, görevlerini ifa ederlerken neden olabilecekleri sakatlık, zarar ve kayıplardan hukuken sorumlu tutulamazlar.

(2) Hakemlerin müsabakaların teknik sonuçları hakkındaki kararları kesindir.

MADDE 29 - KADROLARA, OYUNCULARA ve LİSANSLARA YÖNELİK İTİRAZLAR

(1) Bu talimatın 22. ve 23. maddelerinde belirtilen haller ve usuller dışında kadrolara, oyunculara ve lisanslara yönelik itirazlar, müsabaka başlamadan önce yapılır ve müsabaka başladıktan sonra itiraz yapılamaz. Ancak ilk onbirde yer alan futbolcular açısından devre arasında eksik kadro ile sahaya çıkan, oyuncu değişikliği yapan takımlara sonradan girecek futbolcuları açısından karşı tarafın itirazı o anda hakem tarafından dinlenir ve belirlenir.

(2) Profesyonel müsabakalara ilişkin itirazlar, birinci derecede TFF Yönetim Kurulu tarafından karara bağlanır. TFF Yönetim Kurulu kararına, kararın kulüplere tebliğ edildiği tarihten itibaren 7 gün içinde itiraz harcının yatırıldığına dair makbuz ile birlikte Tahkim Kurulu nezdinde itiraz edilebilir.

(3) Amatör müsabakalara ilişkin itirazlar, birinci derecede İl Tertip Komiteleri tarafından karara bağlanır.

(4) İl Tertip Komiteleri'nin kararlarına karşı, kararın kulübe tebliğ edildiği tarihten itibaren 5 (beş) gün içerisinde, itiraz harcının yatırıldığına dair makbuz ile birlikte Amatör İşler Kurulu'na itiraz edilebilir.

(5) Amatör İşler Kurulu, dosyayı karar bağlar ve kararı ilgililere tebliğ eder.

(6) Kulüpler, kararın tebliği tarihinden itibaren 5 (beş) gün içerisinde itiraz harcının yatırıldığına dair makbuz ile birlikte TFF Yönetim Kurulu'na sunulmak üzere Amatör İşler Kurulu'na başvurur. TFF Yönetim Kurulu, bu başvuruyu karara bağlar.

(7) Kulüpler, TFF Yönetim Kurulu kararına karşı kararın tebliği tarihinden itibaren 7 gün içerisinde itiraz harcının yatırıldığına dair makbuz ile birlikte Tahkim Kurulu nezdinde itirazda bulunabilirler.

MADDE 30 – ULUSLARARASI FUTBOL OYUN KURALLARI'NDAN KAYNAKLANAN İTİRAZLAR

(1) Amatör müsabakalarda, Uluslararası Futbol Oyun Kurallarına aykırı hareket edilmesinden doğan bir duruma karşı yapılacak itirazların yazılı olarak ve müsabakanın sona ermesinden itibaren 72 saat içerisinde Merkez Hakem Kurulu'na iletilmek üzere, İl Hakem Kurulu'na verilmesi zorunludur.

(2) Profesyonel müsabakalar nedeniyle yapılacak itirazlar aynı süre içerisinde itiraz harcının yatırıldığına dair makbuzu ile birlikte Merkez Hakem Kurulu'na iletilmek üzere TFF Başkanlığı'na yapılır.

(3) Merkez Hakem Kurulu, yapılan itiraz üzerine incelemesini yaparak tavsiye kararını TFF Yönetim Kurulu onayına sunar.

(4) TFF Yönetim Kurulu'nun verdiği karara karşı, kararın tebliğinden itibaren 7 gün içerisinde itiraz harcı makbuzu ile birlikte Tahkim Kurulu'na başvurulabilir.

MADDE 31 – ŞAHISTA HATA HALLERİNDE İTİRAZ

Müsabaka hakeminin yapmış olduğu sarı ve kırmızı kart uygulamalarında, şahısta hata olduğu takdirde, müsabakanın oynandığı tarihten itibaren 5 gün içerisinde Disiplin Kurulları'na başvurulabilir.

MADDE 32 – İTİRAZ HARCİ

Müsabaka başlamadan önce yapılan itirazların incelenebilmesi için itirazın yapıldığı tarihten itibaren beş gün içerisinde; müsabakadan sonra yapılan itirazların, yapıldığı gün her yıl TFF tarafından tespit edilecek itiraz harcının, resmi internet sitesi olan www.tff.org sitesinde ilan edilen Banka Hesabı'na yatırılması ve dekontunun TFF'ye verilmesi zorunludur.

MADDE 33 – RESMİ VE ÖZEL MİLLİ MÜSABAKALARA ÇAĞRILAN FUTBOLCULAR

Yabancılarla yapılacak resmi veya özel müsabakaların kadrolarına seçilen futbolcular yapılan çağrıya uymak zorundadırlar.

MADDE 34 – TALİMATTA BULUNMAYAN HÜKÜMLER

Bu Talimatta hükme bağlanmamış olan hususlar hakkında TFF karar vermeye yetkilidir.

MADDE 35 – YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILAN HÜKÜMLER

Bu talimatın yürürlüğe girmesi ile 11.08.2016 tarihinde TFF'nin resmi internet sitesi olan www.tff.org adresinde yayımlanarak yürürlüğe giren Futbol Müsabaka Talimatı yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 36 – YÜRÜTME

Bu Talimatı TFF yürütür.

MADDE 37 – YÜRÜRLÜK

Bu Talimat, TFF Yönetim Kurulu'nun 04.08.2017 tarih ve 61 sayılı kararıyla kabul edilmiş ve 09.08.2017 tarihinde TFF'nin resmi internet sitesi olan www.tff.org adresinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

TFF Yönetim Kurulu'nun 01.08.2018 tarih ve 92 sayılı toplantısında, bu Talimatın 15. maddesine 2. fıkra eklenerek devam eden fıkranın teselsül ettirilmesine karar verilmiş ve bu değişiklik 03.08.2018 tarihinde TFF'nin resmi internet sitesi olan www.tff.org adresinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

TFF Yönetim Kurulu'nun 25.08.2020 tarih ve 46 sayılı toplantısında, bu Talimatın 14. maddesinin 3. fıkrasının a ve b bentlerinde, 22. maddesinin c bendinde ve 30. maddesinin 1. fıkrasında değişiklik yapılmasına karar verilmiş ve bu değişiklik 04.09.2020 tarihinde TFF'nin resmi internet sitesi olan www.tff.org adresinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

TFF Yönetim Kurulu'nun 10.08.2021 tarih ve 95 sayılı toplantısında, bu Talimatın 27. maddesine 4, 5 ve 6. fıkraların eklenmesine karar verilmiş ve bu değişiklikler 11.08.2021 tarihinde TFF'nin resmi internet sitesi olan www.tff.org adresinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

TFF Yönetim Kurulu'nun 09.08.2023 tarih ve 12 sayılı toplantısında bu talimatın 2. maddesinde yer alan sezon tanımının ve 9. maddesinin 2. fıkrasının değiştirilmesine karar verilmiş ve bu değişiklik 11.08.2023 tarihinde TFF'nin resmi internet sitesi olan www.tff.org adresinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

TFF Yönetim Kurulu'nun 10.01.2024 tarih ve 35 sayılı toplantısında bu talimatın 19. maddesinin 3., 7. ve 9. fıkraları ile 23. maddenin 1. fıkrasının değiştirilmesine, 19. maddenin 8. fıkrasının kaldırılarak devam eden fıkraların teselsül ettirilmesine karar verilmiş ve bu değişiklikler 12.01.2024 tarihinde TFF'nin resmi internet sitesi olan www.tff.org adresinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.